



Fundamental decarbonisation
through sufficiency by lifestyle changes

Eko-sociālu mājokļu attīstīšana

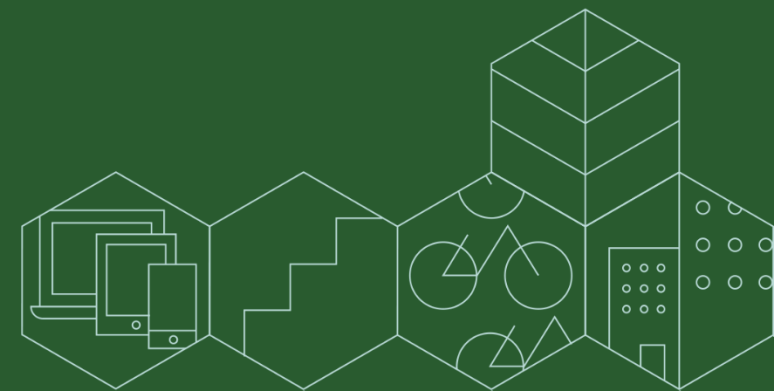
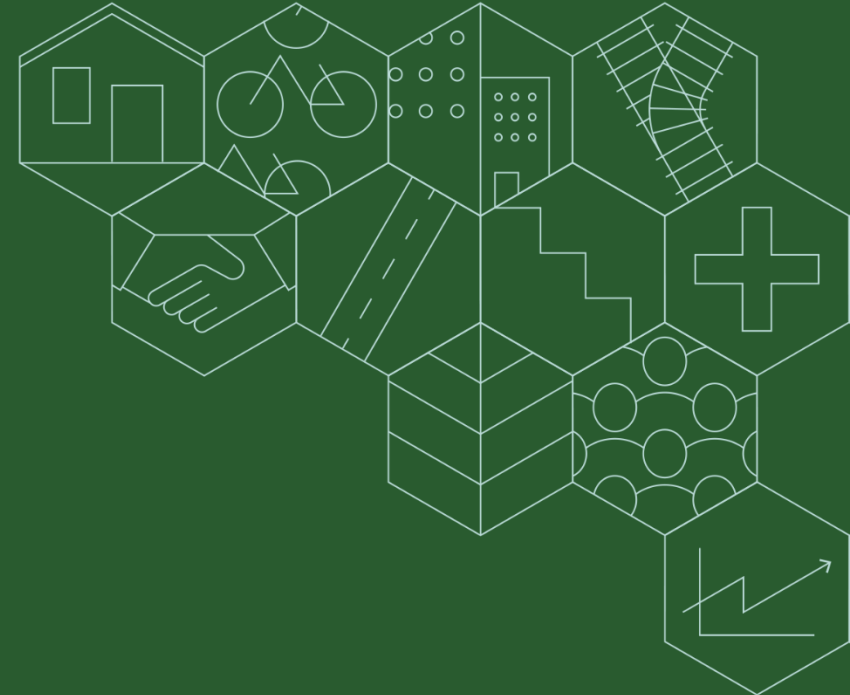
Ilgspējas vakars Viskaļos #4

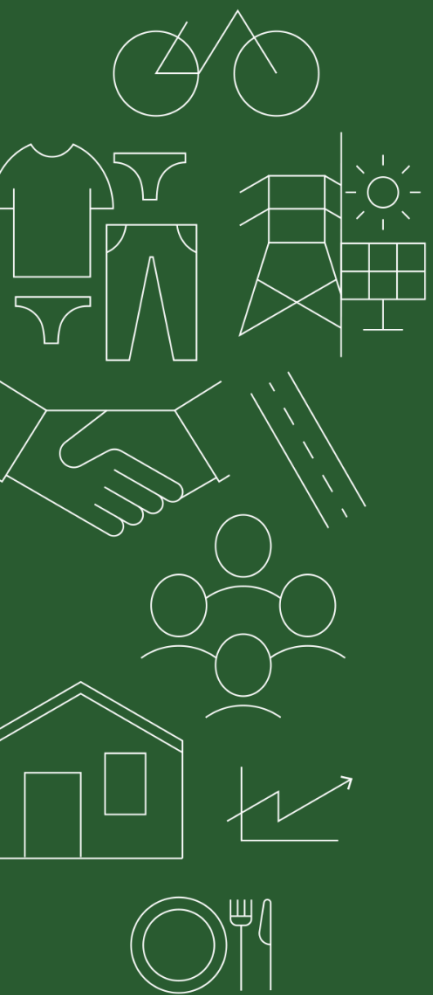
Kārlis Lakševics
Zaļā brīvība | Vāgeningenes Universitāte | Latvijas Universitāte

04/08/2023



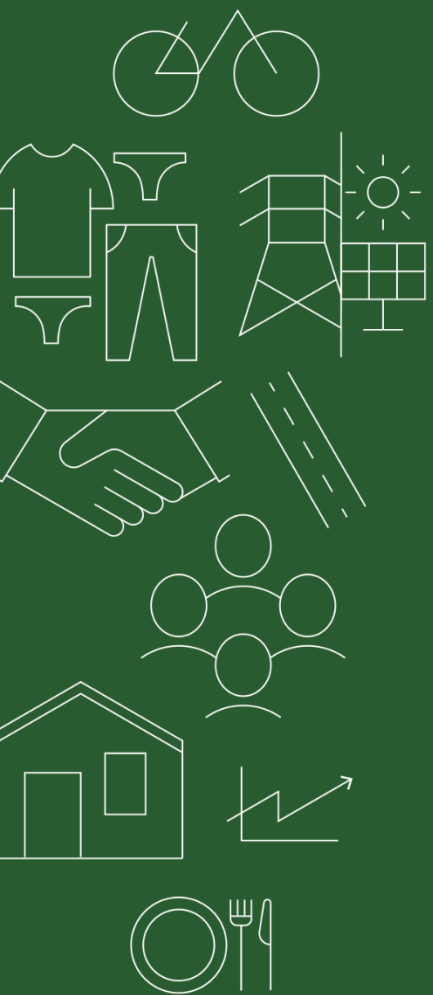
This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 101003656





Eko-sociāli mājokļi

1. Kādas ir esošās mājokļu sistēmas problēmas?
2. Kādas ir sistēmiskās alternatīvas?
3. Kā nodrošināt personu tiesības uz mājokli, vienlaikus samazinot emisijas un resursu patēriņu?
4. Darbnīca Viskaļu modeļa nākotnēšanai



Kāpēc eko?

Mājokļu un būvniecības sektors veido:

40% enerģijas patēriņa (ES) (30% pasaulē);

36% emisiju (ES) (26% pasaulē);

50% materiālu ieguves;

35% atkritumu.

Kāpēc sociāli?

Daudzviet Eiropā pieaug bezpajumtniecība (izņēmumi tikai Somija un Dānija)

Daudzviet Eiropā pēdējās dekādēs ir samazināts sociālo dzīvokļu fonds (Rīgā pašlaik 3%)

Daudzviet Eiropā ir dārgs un diskriminējošs īres tirgus (Rīgā tas, izņemot centru, ir arī relatīvi neliels (17%)) un nepieejama kreditēšana

Daudzviet Eiropā pieaug materiālo apstākļu nevienlīdzība (Latvijā īpaši izteikti)

Pēdējo dekāžu ideoloģija

«Mājokļa kvalitātes uzlabošana ir katra indivīda atbildība»

«Nekustamā īpašuma attīstību visefektīvāk stimulē privātīpašums un uzņēmēju peļņas motīvs»

«Mājokļa vērtības celšana ir izdevīga visiem un mājokļa attīstīšana ir fundamentāla daļa no katra labklājības audzēšanas»

«Problēmas mājokļu nodrošināšanā rada tirgus nepilnības: jaunu mājokļu trūkums un īpašuma vērtības stagnācija»

«Mājoklis pienākas tikai tiem, kas ir spējīgi un griboši to nopelnīt»

Kādas ir alternatīvas?

Sistēmas līmenis

- Neaugsmes (degrowth)
- Renovācija (prioritizācija)
- Tukšo ēku/dzīvokļu apdzīvošana (51 000/19%)
- Materiālu dzīves cikla emisijas
- Sociālie mājokļi
- Sociālie attīstītāji (t.sk. PPNP)
- Zemas īres mājokļi

Dzīvesveida līmenis

- Pietiekamība (sufficiency)
- Efektivitāte (p. renovācija)
- Kopdzīve (Rīgā 46% (130k) mājokļus apdzīvo 1 persona)
- Kopmājošana (co-housing)
- Koplietošana
- Kooperatīvi
- Maza kvadrātūra

Neaugsmes mājokļos

Taisnīgums

- Sociālie mājokļi
- Mājoklis vispirms

Kopīgošana un demokrātija

- Kopmājošana
- Kopīgošana

Finansializācijas pārstāšana

- Alternatīva kreditēšana
- Banku reforma

Pietiekamība

- Nodokļi lieliem mājokļiem
- Vienkāršības prioritizācija

Eko-rekuperācija un deurbanizācija

- Eko-materiāli
- Zemes izmantošana

Apmierinātība

- Mājokļa standarta nodrošināšana visiem
- Renovācija visiem

Schneider, 2018

KLIMATU SAUDZĒJOŠA DZĪVESVEIDA RĪCĪBAS

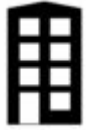


Zaļā brīvība

MĀJOKLIS



- Salabo savas elektroierīces un izmanto tās ilgāk
- Izmanto lietotās elektroierīces un atdod citiem savas lietotās
- Iegādājies ekoloģiski sertificētas elektroierīces
- Samazini istabas temperatūru
- Samazini izmantotā karstā ūdens daudzumu
- Uzstādi energotaupīgu apgaismojumu
- Izmanto energoefektīvas ierīces
- Atsakies no nebūtiskām liela patēriņa ierīcēm, piemēram, veļas žāvētāja
- Koplieto savas mājsaimniecības ierīces ar kaimiņiem
- Izvēlies dzīvot koplietojamā mājokli
- Atsakies no liekās mājokļa platības
- Nosiltini savu māju
- Samazini enerģijas patēriņu ar viedierīcēm
- Nomaini apkures sistēmu uz siltumsūkni
- Nomaini apkures sistēmu uz biomasas apkures katlu
- Pārej uz atjaunojamo tīklu elektroenerģiju
- Uzstādi saules kolektoru ūdens sildīšanai
- Uzstādi savus saules paneļus



Mietshäuser Syndikat

167 autonomu ēku SIA Vācijā

Balstīta idejā, ka nevienam nevajadzētu gūt peļņu no citas personas dzīvesvietām jeb mājokļi tiek izņemti no tirgus

Īre ir investīcija citos projektos, kas tēmē uz tukšu ēku pirkšanu un renovāciju

Iedvesmojies līdzinieks *VrijCoop* Nīderlandē darbojas kā kooperatīvs

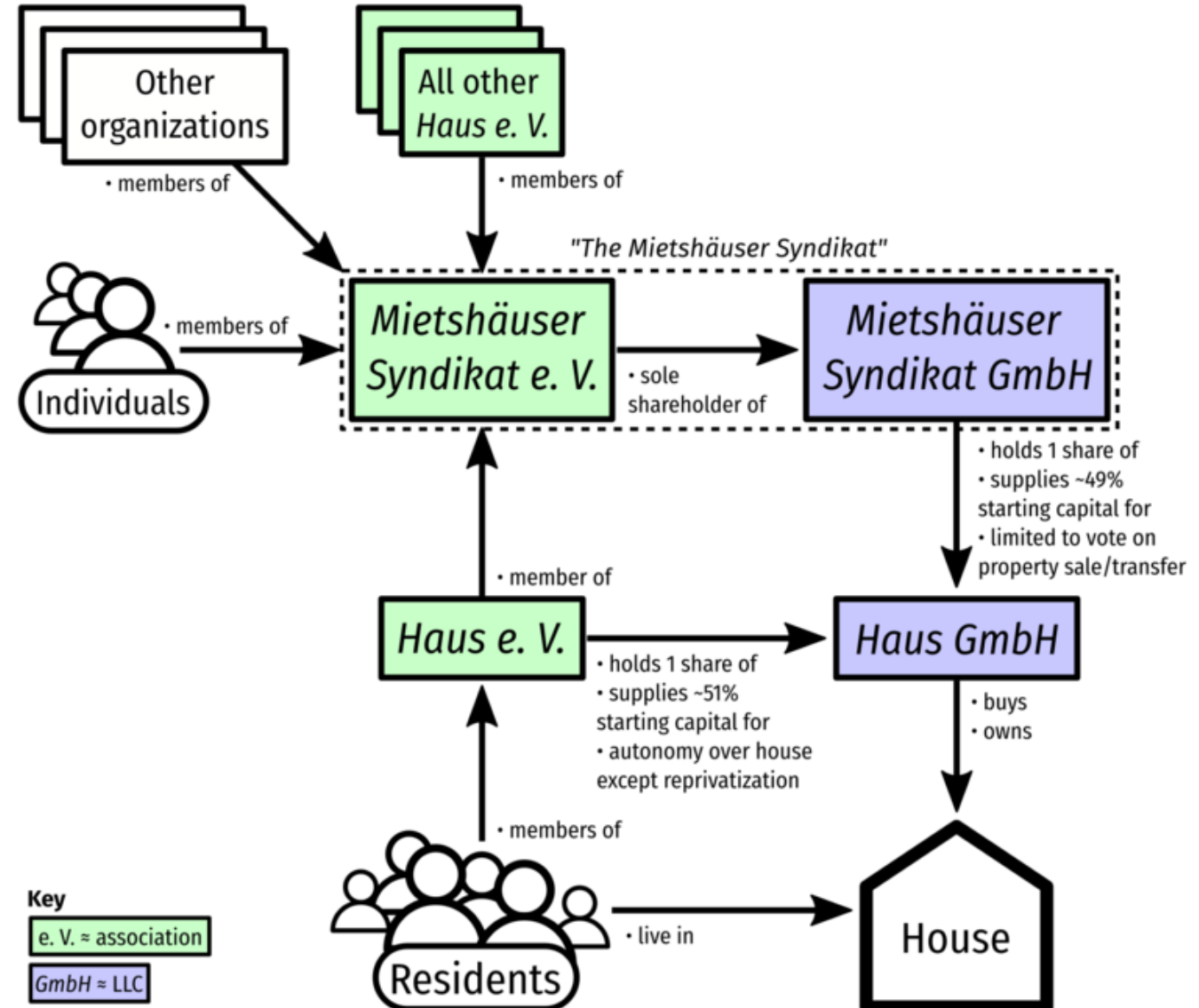
Daļa ēku praktizē kopmājošanas principus, daļa rūpju darbu (bērnu pieskatīšanu), gatavošanu utml.

04/08/2023

<http://das-ist-unser-haus.de/>

Mietshäuser Syndikat

Entity relations diagram



SällBo, Helsingborg

Pašvaldības mājokļu attīstītājs Helsingborgshem (nodrošina mājokli 132000 iedzīvotājiem)

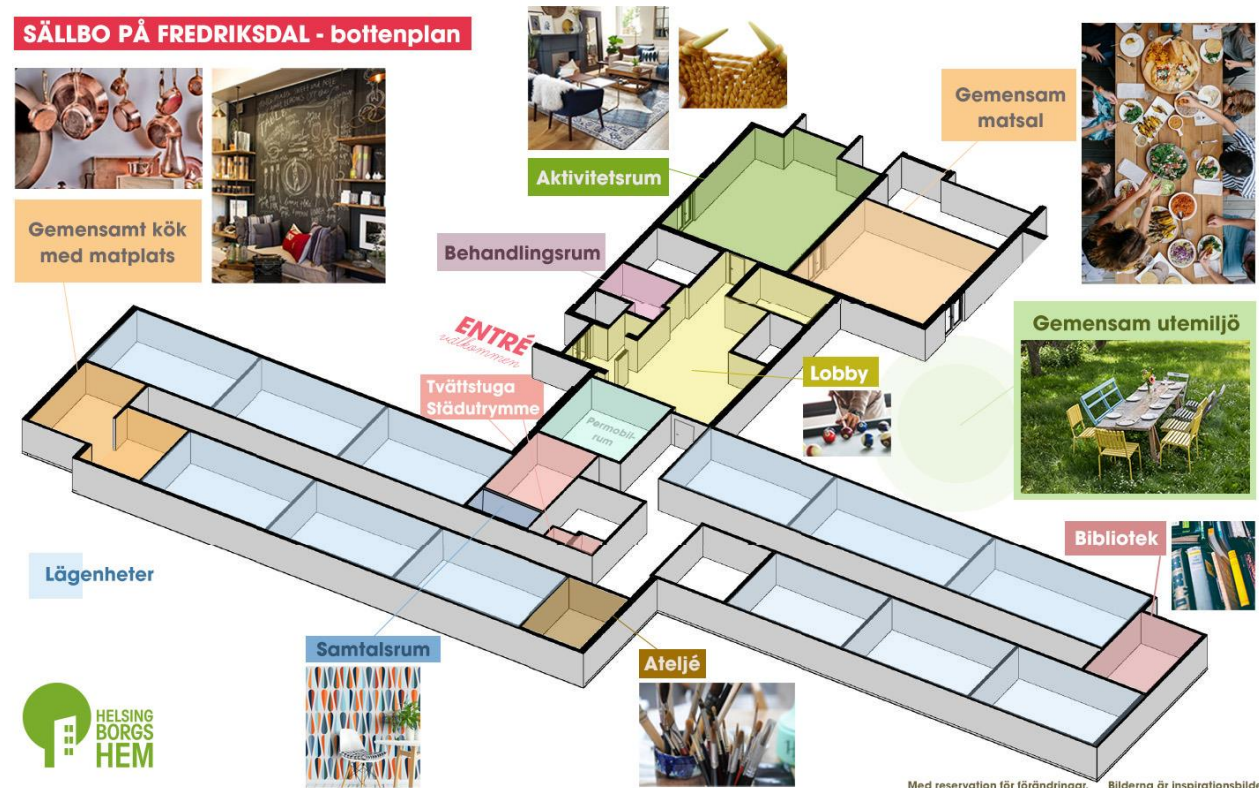
Īrnieku kvotas: 18-25 (40%), 70+ (60%)

Īres līgumā pienākums vismaz 2 stundas nedēļā socializēties ar kaimiņiem

Lēta renovācija, lietotas mēbeles, koplietošanas telpas, koplietošanas veļasmašīnas, mākslas konkursi, piemājas dārzs

04/08/2023

Eko-sociālu mājokļu attīstīšana



Kā veicināt eko-socialitāti Viskaļos?

Kā nodrošināt Viskaļu (un varbūt citu projektu) ilgtermiņa finansēšanu?

Kādus materiālus apritīgi izmantot, lai veicinātu Viskaļu energoefektivitāti un klimatneitrālu apkuri?

Kā mainīt telpu izkārtojumu, stimulējot divlogu dzīvokļus un vairojot dažādu resursu koplietošanu?

Kā sadarbībā ar pašvaldību un NVO nodrošināt dzīvesvietu pieejamā cenā personām, kam tā ir vajadzīga visvairāk?





Uz saziņu!

@FULFILLEu
www. fulfill-sufficiency.eu

